

Ազգիս առանձին հազարարծուք եւ հին տարւոյն ալ, այսօր նոր տարի մը նաեւս Արեւդան Հայր, Հայ ազգը կ'ուխտէ այս նոր տարւոյս մէջ գործել միաբանութեամբ եւ կը հրձուի որ իւրաքանչիւր հասարակութիւն իւր պարտիրը քաջ ճանաչելով ազգին ապագային բարւոքութեն համար անխոնջ կը ջանան, չքննուելով քիւրան եւ աշխատանք:

Այս պարտականութիւնը ճանչցող հասարակութենէն մին ալ Ա. Աթոռոյս միաբանութիւնն ըլլալով իրաւունք ունի այսօր ուրախ ըլլալու, որ ինքն ալ յաջողած է ունենալ ազգին մէկ մասի մանուկները կրթելու կարողութիւն, եւ կը ջանայ նաւարկել կրթութեան յուշկիրնթաց նաւակով տգիտութեան ովկիանոտի յանդուգն ալիքները սլատառել ու հասնիլ լուսաւորութեան նաւահանգիստը, որ է միակ կամքը, եւ իւր ըզձից սրահումը:

Աւստի Ա. Հայր հասարակութիւնս մտաբերելով, որ իւր Առիւտն կը ներկայանայ տգիտութեան գերութեանէ ազատելու ջանք չննուելով մեզ, ուստի կը մաղթենք նոր տարւոյս մէջ նոր կեանք եւ նոր տարիներ եւս որ լիովին ջանաք աշխատիլ եւ Չեր փափաքանացն հասնիլ, ինպատմատող մանկանցս: Ար մաղթենք Արարէն սէր եւ միութիւն թորդումեան ազգիս: Եւ բազմաթիւ միաբանութեանս նոր կեանք եւ մտաւոր ըյս ապագայ կենացս մէջ: Թող չըսանայ մեզ երկինք տալ:

Արդ Ա. Հայր հաճեցէք ընդունիլ, այս մեր երախտարին ինչչան չը նորհախալութեան, զոր ներկայիս Չեզ կը մատուցանեմք յանկեղծ սրտէ:

Խ Ո Ր Հ Ր Դ Ա Ծ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ծ Ո Վ Ո Ի Վ Ր Ա Յ

Արկինքը պարզ է, ծովը խաղաղ, չոգենաւը կը սրանայ եւ ես կը խորհիմ: Ար խորհիմ եւ Արտուծոյ երեք մեծ ըստեղծութեանները կը ներկայանան աչացս եւ մտացս տեսարանին, — լերեւէն երկինք, ներքեւէն ծով, եւ երկուքին միջնավայրին մէջ Էս Ժարդ: Արկինքը անհուն եւ անեղբ, ծովը՝ ըյնատարր, իսկ Էս մարմնով սահմանաւոր եւ հոգւով՝ անսահման, ծովէն ընդարձակ եւ երկինքէն բարձր: Ինդարձակ եւ բարձր եմ ես այն հոգւով, վասն զի սոյն վայրկեւ նիս մէջ մտքով կը թափանցեմ ծովուն խորքը եւ կը քննեմ ու կը դատեմ, սրտով կը բարձրանամ երկինք, մըթնորորտը կը ճեղքեմ, ամպերու եւ սառնամանեաց գաւառներէն կ'անցնիմ եւ երկնակամարի ամենավերին բարձրութենէն կ'ամփոփեմ մտացս մէջ բոլոր տիեզերքը, երկինք եւ երկիր, ծով եւ ցամաք եւ համայն տարալութիւնը: Այս ամենէն յետոյ կը խօսիմ նաեւ բնութեան Արարչի հետ, կ'աղօթեմ, նորա կատարելութեանց եւ մեծութեան վրայ կը խորհիմ, կը մոտենեմ եւ կ'ըրանչանամ: Ինչ անհունութիւն եւ ինչ սքանչելիք:

Այսպիսով երկինք, կը մրկի օդը, կ'ալեկոծի ծովը, մարմինս կը սարսի եւ կը տատանի, սակայն հոգիս անսասան է: Իսոյ միթէ հոգիս սասանմունք չունի, միթէ հոգիս չալեկոծի: Այն կը սասանի եւ կ'ալեկոծի, բայց իւր ալեկոծութիւնը անկախ է ծովի ալեկոծութենէն եւ տիեզերաց սասանութենէն: Հոգիս կ'ալեկոծի նաեւ ցամաքի վրայ, նաեւ այն ժամանակ, երբ երկինքը խաղաղ է, երկիրը ծիծաղալիս եւ բովանդակ բնութիւնը՝ ան-

1870 Յունւար 1.

Ա. Դ. Վ. Բ.

Արեւսալէմ:

Ներսէս Պաղպատարեան

Անիայի:

դորը: Ինչէն է հոգւոյս արեւոմու-
թիւնը: Իողծիս վողովմունքէն և սրբ-
տիս անհանգստութենէն: Այս իմ
հոգիս եւս անհուն ծով մի է, որ եր-
բեմն կը խաղաղի և երբեմն կ'արեւոծի.
Իմ սիրտս անեղը երկնակամար մի է,
որ երբեմն կը մթափնի և կը փոթարկի
և երբեմն տրեգականաղարդ և աստե-
ղաղարդ կը շողշողայ: Միտքս արագա-
հաս նաւ մի է, որ մի ակնթարթի
մէջ իւր խորհրդածութեան բոլոր
բեռներով կը սրանայ և կը չափէ ովկի-
անոսներու անհուն տարածութիւնը:
Այսպիսի մտախառնութեանց մէջ կը
դգամ ես թէ՛ որչափ մեծ ստեղծած է
զիս իմ Արարիչը, բայց կը դգամ նոյն
պէս թէ՛ որչափ ինքզինքն կը նուաշ-
տայնեմ ես երբեմն:

Թող փոթարկի ծովը, թող որոտայ
երկինքը, չեմ սասանիր ես, եթէ կա-
միմ: Բայց թող ժպտի համայն բնու-
թիւնը, ես կը սասանիմ, եթէ կամքս
կորուսած եմ: Ահագին ծովը կարող
չէ զիս ընկղմել և անուշա անհետացը-
նել. բայց ես կարող եմ մոռացու-
թեան մէջ թաղել իմ կեանքս և յի-
շատակս: Այս տեղէն կը դուշակեմ
ահա, որ որչափ մեծ և հզօր եմ, այն-
չափ անզօր և տկար, մեծ եմ հոգւովս

և տկար մարմնովս, հզօր առաքինու-
թեամբս և անզօր մղութեամբս: Կը
դուշակեմ որ Արարիչն է, որ մեծ և
հզօր ստեղծած է զիս, և ես եմ, որ
կը տկարացնեմ զիս: Հետեւապէս կ'ի-
մաստասիրեմ, որ ես Աստուծով միայն
կարող եմ մեծ և հզօր մնալ, Աստու-
ծով միայն կարող եմ տիեզերաց իշ-
խել, ծովը քննել, երկինքը զննել,
ցամաքը չափել և սահմանաւոր մարմ-
նովս անսահման կեանք ունենալ: Ի՞նչ
է անդնդախոր ծովը Աստուծոյ առջեւ
եթէ ոչ կամիլ մի ՚ի դուլէ: Ի՞նչ է
անեղը երկինքը, եթէ ոչ մոգաղաթ
մի. զոր Աստուած երբ կամի՝ կը գա-
լարէ: Բայց ոչ ապաքէն և ես Աստու-
ծոյ պատկերն ու նմանութիւնն ունիմ:

Արդ՝ ով Արարիչ, մեծութեւ և զօ-
րութեան մէջ պահէ զիս, մի թողուր
ծովի պէս արեւոծիլ, երկնքի պէս փո-
թարկիլ, երկրի պէս ցամաքիլ և գի-
շերուան պէս խաւարիլ: Ղիտեմ ես
և կը խոտովանիմ, որ քեզմով միայն
մեծ եմ ես և հզօր, քեզմով միայն ինչ
եմ ես, իսկ առանց քեզ՝ ոչինչ:

4 ԴԵԿ. 1869:

ՍԵՐԻԻԼԻԱՆԻՆ Ժայ:

Ա. Ռ. Ա. Կ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Կը պատմուի թէ ատենով անասուններն անբան,
Մէկտեղ գալով կը խօսէին իբրը մտորիկ բանական.
Օձուն լեզուն շատ ըստ գիտէր մեր նախամայրը Աւան,
Եւ Բաղլամ իշուն խօսքին կուտար ուղիղ պատասխան:
Ասոնց նման տարօրինակ կան շատ բաներ պատմուած,
Որ հին մարդիկ աս ամենուն տկանատես են եղած.
Ահա անոնց մէկ պատմութիւնն իբր օրինակ հոս գտուած,